

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
ŠEIMOS IR VAIKO REIKALŲ KOMISIJA**

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
ŠEIMOS IR VAIKO REIKALŲ KOMISIJOS
DARBO VI (PAVASARIO) SESIJOS METU
ATASKAITA**

Vilnius

2007

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
ŠEIMOS IR VAIKO REIKALŲ KOMISIJOS
VEIKLA VI (PAVASARIO) SESIJOS METU**

Lietuvos Respublikos Seimo Šeimos ir vaiko reikalų komisija (toliau - Komisija) - nuolatinė Seimo komisija, įkurta Seime 1997 metais ir sudaryta Seimo statuto nustatyta tvarka. Komisijos sudėtyje devyni Seimo nariai – Rima Baškienė (pirmininkė), Dalia Teišerskytė (pavadootoja), Vilija Blinkevičiūtė, Irena Degutienė, Arimantas Dumčius, Etela Karpickienė, Audronė Pitrėnienė, Ona Valiukevičiūtė, Edvardas Žakaris

Komisijoje dirba patarėja Asta Dolmantienė ir padėjėja Milda Putnaitė.

Informacija apie Komisijos veiklą, organizuojamus posėdžius, nagrinėjamus parlamentinės kontrolės klausimus, konferencijas, diskusijas, kitus renginius talpinama Komisijos puslapyje internete adresu: http://www3.lrs.lt/pls/inter/w5_show?p_r=163&p_k=1, taip pat pateikiama Seimo ryšių su visuomene skyriui, publikuojama savaitiniame žurnale “Seimo kronika”.

KOMISIJOS POSĖDŽIAI

Šeimos ir vaiko reikalų komisija 2007 metais VI (pavasario) sesijos metu surengė **7 posėdžius** (tame tarpe vieną išvažiuojamąjį), kuriuose buvo svarstomi įstatymų projektai, nagrinėjami klausimai parlamentinės kontrolės kontekste, aptariamais Komisijoje gauti raštai ir pasiūlymai bei kiti klausimai. Komisija ataskaitiniu laikotarpiu **gavo 121 raštą** – tai prašymai, skundai, pasiūlymai iš valstybinių institucijų, kitų įstaigų, nevyriausybinių organizacijų ar gyventojų. Komisijoje parengta ir **išsiųsta 139 raštai** Komisijos veiklos klausimais. Kai kurios problemos, keliamos gaunamuose raštuose, buvo nagrinėjamos Komisijos posėdžiuose.

Komisija papildomo komiteto teisėmis VI (pavasario) sesijos metu posėdžiuose **svarstė 14 įstatymų projektų** ir Seimui pateikė **10 išvadų dėl įstatymų projektų** (svarstytų teisės aktų projektų ir kitų klausimų sąrašas pridedamas).

Komisijos savo kompetencijos ribose apsvartė ir iš esmės pritarė Lietuvos Respublikos **Civilinio proceso kodekso 512, 627, 628, 661, 663, 681, 682, 703, 714, 718, 722, 726, 727, 750, 769 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektui Nr. XP-1632**, kuriame siūloma sugriežtinti antstolių veiklos reglamentavimą tais atvejais, kai skolininkas gyvena kartu su nepilnamečiais vaikais ir išieškojimas nukreiptas į vienintelį šeimos gyvenamąjį būstą ar į jo dalį.

Komisija, svarstydamą **Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstatymo projektą Nr. XP-1252(2)**, dalyvavo klausymuose kartu su Žmogaus teisių komitetu, keliskart išklausė Vaiko teisių apsaugos kontrolierės nuomonę šiuo klausimu. Komisija nutarė iš esmės pritarti iniciatorių pateiktam įstatymo projektui. Svarstyto įstatymo projekto tikslas – Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus veiklos efektyvumo didinimas, vaiko teisių ir jo teisėtų interesų apsaugos, priežiūros ir kontrolės stiprinimas bei vaiko padėties Lietuvoje gerinimas.

Taip pat Komisija svarstė **Lietuvos Respublikos Nepilnamečių minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo projektą XP-933(2)**, kurio tikslas – sukurti vaiko teises ir teisėtus interesus bei visuomenės saugumo poreikius atitinkančią ir vaiko, turinčio elgesio sutrikimų, socializacijai, ugdymui bei socialinės, pedagoginės, psichologinės, specialiosios pedagoginės, informacinės arba kitos pagalbos teikimui skirtą nepilnamečių minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių sistemą. Komisija iš esmės pritarė iniciatorių patobulintam įstatymo projektui, siūlydama pagrindiniu paskirtam komitetui patobulinti Įstatymo projektą, atsižvelgiant į Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto išvadą bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Komisija iš esmės pritarė **Darbo kodekso 214 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XP-1377**, siūlant Seimo pagrindiniu paskirtam komitetui patobulinti įstatymo projektą,

atsižvelgiant į Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabas. Svarstyto įstatymo projekto tikslas – tenkinti peticijoje pateiktą pasiūlymą papildyti Darbo kodekso 214 straipsnį taip, kad ir vieną vaiką auginanti šeima turėtų teisę į vieną papildomą poilsio dieną per mėnesį (arba būtų sutrumpintas darbo laikas dviem valandomis per savaitę).

- **2007 gegužės 9 d.** posėdyje Komisijos nariai svarstė Vaiko teisių pagrindų įstatymo 48 str. papildymo įstatymo projektą Nr. XP-1895, kurį pateikė Seimo narė Vida Marija Čigriejienė. Įstatymo projekte siūloma nustatyti vaikų iki 18 metų judėjimo laisvės apribojimą t.y. draudimą vaikams be suaugusiųjų ar kitų įstatyminių globėjų priežiūros nuo 22 iki 6 valandos vaikščioti miesto gatvėmis bei lankytis viešose vietose, vasaros sezonu - nuo birželio 1 d. iki rugpjūčio 31 d. šis draudimas galiootų nuo 23 iki 6 valandos. Komisija, domėdamasi minėtos nuostatos taikymo galimybėmis, kreipėsi į savivaldybių merus, Moksleivių parlamentą. Atsižvelgiant į pateiktas nuomones, Komisijos nariai Rima Baškienė, Irena Degutienė, Arimantas Dumčius, Audronė Pitrėnienė, Etela Karpickienė, Ona Valiukevičiūtė ir Edvardas Žakaris nutarė Vaiko teisių pagrindų įstatymo 48 str. papildymo įstatymo projektui Nr. **XP-1895** teikti pasiūlymą, kad draudimas lankytis viešose vietose nakties metu būtų taikomas vaikams ne iki 18, o iki 16 metų amžiaus.

Komisijos narė Ona Valiukevičiūtė pateikė Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 18⁽¹⁾ straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos Darbo kodekso 179⁽¹⁾ straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. **XP-1664(2)**. Šiuo projektu siekiama panaikinti Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatyme (18 str. 4 d.) įtvirtintą santuokos nesudariusių tėvų bei ne santuokoje gimusių vaikų diskriminaciją. Parengto projekto uždavinys – užtikrinti lygias santuokos nesudariusių tėvų bei ne santuokoje gimusių vaikų teises.

Parlamentinė kontrolė

Šeimos ir vaiko reikalų komisija ataskaitiniu laikotarpiu savo posėdžiuose svarstė **3 klausimus** parlamentinės kontrolės kontekste.

- **2007 kovo 28 d.** posėdyje nagrinėtas dienraščio “Vakaro žinios” kreipimasis dėl Komisijos nuomonės apie tai, kad Šilutės rajono Šylių mokykloje buvo teikiamos mirusiųjų šarvojimo paslaugos. Komisija aptarusi minėtus faktus išreiškė nuomonę, kad tokio pobūdžio paslaugų teikimas nėra priimtinas švietimo įstaigai, jog mirusiųjų žmonių šarvojimas mokymo įstaigose gali turėti neigiamos įtakos moksleivių psichinei sveikatai, bendrai emocinei atmosferai mokykloje ir tiksi, kad tai vienintelis atvejis, o ne masinis reiškinys mokyklose. Komisija kreipėsi į Švietimo ir mokslo ministrę Romą Žakaitienę, prašydama perspėti mokyklų vadovus, kad tokio pobūdžio paslaugų teikimas nėra suderinamas su švietimo įstaigų veikla.

- **2007 m. birželio 13 d.** posėdyje Komisijos nariai aptarė Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos 2006 metų veiklos ataskaitą. Komisija nutarė iš esmės pritarti Seimo nutarimo “Dėl vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos 2006 metų veiklos ataskaitos” projektui Nr. XP-2317, siūlant į Seimo nutarimo projektą, kaip siūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei įtraukti punktus: užtikrinti Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programos įgyvendinimą bendrojo lavinimo mokyklose; spręsti vaikų, kurių tėvai emigravo, juridinio atstovavimo problemą; numatyti priemones, užtikrinančias būtiną socialinę ir teisinę šių vaikų apsaugą bei jų teisių ir teisėtų interesų užtikrinimo kontrolę.

- **2007 m. balandžio 18 d.** buvo surengtas išvažiuojamasis Komisijos posėdis į Panevėžio pataisos namus. Posėdyje buvo aptartas klausimas dėl motinų, atliekančių laisvės atėmimo ir arešto bausmes, galimybės susitikti ir bendrauti su savo vaikais. Į šią problemą Šeimos ir vaiko reikalų komisijos dėmesį atkreipė vaikų globos centro “Auka” pirmininkas Česlovas Stonys, išsakydamas mintį, kad kalinčios motinos paprastai neturi galimybės pasimatyti su globos namuose, globėjų ar giminių priežiūroje likusiais vaikais.

Komisijos nariai su Panevėžio pataisos namų direktoriumi Edvardu Norvaišu aptarė teisės aktų, reglamentuojančių galimybę susitikti su įkalinimo bausmes atliekančiomis moterimis motinomis, tobulinimo galimybes

Panevėžio pataisos namuose terminuotas laisvės atėmimo ir arešto bausmes atlieka suaugusios moterys ir nepilnametės mergaitės. 1994 m. kolonijoje buvo įkurtas Vaikų (kūdikių) skyrius. Čia, lokalizuotame skyriuje, gyvena motinos su kūdikiais, kurie gimę joms esant tardymo izoliatoriuje - kalėjime ar Pataisos namuose arba gimę iki nuteisimo.

Komisijos pirmininkė Rima Baškienė bei Komisijos narys Arimantas Dumčius bendraudami su Pataisos namų direktoriumi Edvardu Norvaišu, kitais darbuotojais, domėjosi kalinčių moterų užimtumu, teikiamomis socialinėmis ir sveikatos paslaugomis, mokymosi, kvalifikacijos kėlimo galimybėmis.

Išvažiuojamojo posėdžio metu Šeimos ir vaiko reikalų komisija išsiaiškino, kad motinos, atliekančios laisvės atėmimo ir arešto bausmes dažnai neturi galimybės pasimatyti su vaikais, likusiais miesto kūdikių namuose, globėjų ar giminių priežiūroje. Vaikų globėjams ar giminėms dažnai finansiškai yra per brangu atvežti vaikus į susitikimus.

Kalinčiųjų motinų susitikimai su vaikais yra labai svarbūs, nes tokie susitikimai skatina glaudesnių ryšių tarp motinų ir vaikų sukūrimą, tikėtina, kad dažnesni susitikimai su vaikais galėtų būti prevencijos priemonė, kuri sulaikytų moteris nuo pakartotinių nusižengimų. Siekiant numatyti minėtų problemų sprendimo būdus Šeimos ir vaiko reikalų komisija kreipėsi į Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją, prašydama išreikšti nuomonę dėl teisės aktų šiuo klausimu tobulinimo.

Šeimos ir vaiko reikalų komisijos posėdžiuose buvo svarstyti **8 kiti klausimai**, Komisijos posėdžių metu taip pat aptariamai gaunami raštai, gyventojų ar visuomeninių organizacijų kreipimaisi, Komisijos parengti atsakymai, svarstytos tolesnės Komisijos veiklos kryptys, pateikta informacija apie įvairius renginius, susijusius su šeima, vaikais ar pan.

DARBO GRUPĖS

Šeimos ir vaiko reikalų komisijos iniciatyva, Seimo valdybos 2005 m. rugsėjo 23 d. nutarimu buvo sudaryta **darbo grupė Valstybinės šeimos politikos koncepcijos projektui parengti**, kuriai vadovavo Komisijos pirmininkė R. Baškienė. Darbo grupės sudėtyje - Komisijos narės I. Degutienė ir E. Karpickienė. Darbo grupė, rengdama koncepcijos projektą, ypač intensyviai dirbo VI pavasario sesijos periodu. Ataskaitiniu laikotarpiu buvo surengti 8 posėdžiai ir pasitarimai, kurių metu Darbo grupė baigė rengti Valstybinės šeimos politikos koncepciją.

Darbo grupė pažymėjo, kad 1995 metais parengtos Šeimos politikos koncepcijos nuostatos buvo įgyvendinamos fragmentiškai, šeimos politikos plėtra neturėjo kryptingumo, nes labiau buvo plėtojama piniginių paramos šeimai sistema, nutolstant nuo siekio kurti stiprią, savarankišką šeimą, skatinant atsakomybę už šeimos funkcijų įgyvendinimą, stiprinant kartų solidarumą ir kt. Apie šeimos instituto krizę byloja blogėjanti šalies demografinė situacija - mažas santuokų ir ganėtinai didelis ištuokų skaičius, žemas gimstamumo lygis ir senėjanti visuomenė. Santuokos, kaip vertybės, silpnėjimas, bendros, koordinuotos politikos, kuri būtų skirta šeimos vaidmens stiprinimui, šeimos vertybių puoselėjimui, jaunimo rengimui šeimai nebuvimas valstybėje bei nepakankamas dėmesys

darniai šeimai, išryškino neigiamą poveikį visų visuomenės narių gerovei bei ateičiai. Šios aplinkybės ir paskatino Komisiją inicijuoti koncepcijos rengimą.

Darbo grupės parengtos Valstybinės šeimos politikos koncepcijos paskirtis – pagrįsti bendros šeimos politikos reikalingumą, įgyvendinant Lietuvos Respublikos konstitucinę nuostatą, kad šeima yra valstybės ir visuomenės pagrindas, kurioje ugdomos esminės etinės bei kultūrinės vertybės, užtikrinančios kiekvieno asmens gerovę ir Lietuvos valstybės bei tautos istorinį išlikimą. Valstybinės šeimos politikos tikslas - numatyti ir vykdyti šeimą palaikančią ir stiprinančią bendrą politiką, kuri užtikrintų bendrąsias sąlygas teikiant diferencijuotą valstybės ir visuomeninių institucijų pagalbą ir paslaugas šeimai visose srityse, siekiant, kad būtų sudarytos sąlygos jai būti autonomišku, atsakingu, tvirtu, stabiliu, aktyviu ir savarankišku institutu, gebančiu visaverčiai atlikti savo funkcijas.

Kadangi gyvenimas šeimoje yra palankiausias kiekvieno asmens visavertei socializacijai, valstybinės šeimos politikos prioritetas - kurti šeimai palankią aplinką, sudarant sąlygas įgyvendinti šeimos prokreacijos (gyvybės davimo) funkciją, ją derinant su kitomis šeimos socializaciją užtikrinančiomis funkcijomis; plėtoti diferencijuotas kompleksines paslaugas šeimai, stiprinant tėvų vaidmenį, siekiant šeimos išsaugojimo ir deramos vaikų socializacijos; remti švietimo ir socialinės pagalbos programas, padedančias atkurti pozityvią šeimos patirtį, tuo ugdant jos neturinčių asmenų (nepilnoje šeimoje augusių vaikų, išsiskyrusiųjų, vienišų) drąsą ir gebėjimą kurti šeimą įsipareigojant santuokai, formuoti teigiamą visuomenės požiūrį į šeimą, riboti šeimos institutą griaunančius viešumos veiksnius.

Seimo valdyba 2007 m. liepos 4 d. posėdyje pažymėjo, kad darbo grupė Valstybinei šeimos politikos koncepcijai parengti darbą atliko ir Valstybinės šeimos politikos koncepcijos projektui pritarė. 2007 m. liepos 5 d. Seimo posėdžių sekretoriате buvo užregistruotas Seimo nutarimo projektas “Dėl valstybinės šeimos politikos koncepcijos patvirtinimo” Nr. XP-2390.

Komisijos pirmininkė Rima Baškienė dalyvavo **darbo grupės Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo pakeitimo įstatymo projektui ir kitų teisės aktų projektams parengti** veikloje. Darbo grupei buvo pateiktas Šeimos ir vaiko reikalų komisijos narių pasiūlymas Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo 4 straipsnio papildymo ir pakeitimo įstatymo projektui Nr. XP-1546, kuriame siūloma kaip darančią neigiamą poveikį nepilnamečių vystymuisi įvardyti viešąją informaciją, susijusią su homoseksualių santykių propagavimu. Darbo grupė iš esmės pritarė minėtam Komisijos narių siūlymui ir į tai atsižvelgė rengiant naują Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamos informacijos poveikio įstatymo pakeitimo įstatymo projekto redakciją Nr. XP-2479.

KOMISIJOS RENGINIAI

Ataskaitiniu laikotarpiu Komisija priėmė vieną tarptautinę delegaciją, surengė eilę konferencijų, seminarų, susitikimų ir kt. renginių Lietuvos Respublikos Seime, dalyvavo įvairiuose renginiuose, kuriuose buvo diskutuojama vaiko teisių ir teisėtų interesų apsaugos, šeimos politikos klausimais.

2007 m. rugpjūčio 9 d. Seime Šeimos ir vaiko reikalų komisijos pirmininkė Rima Baškienė bei komisijos narė Etela Karpickienė susitiko su nepriklausomu žmogaus teisių ekspertu Ričardu Karveriu (Richard Carver) ir Jungtinių Tautų vystymo programos Žmogaus teisių specialiste Luiza Nylin (Louise Nylin).

Susitikimo su nepriklausomu žmogaus teisių ekspertu Ričardu Karveriu ir Jungtinių Tautų vystymo programos Žmogaus teisių specialiste Luiza Nylin akimirkos

Svečiai domėjosi įstatymų leidyba Lietuvoje užtikrinant vaikų teises, Šeimos ir vaiko reikalų komisijos bendradarbiavimu su Vaikų teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga ir šio bendradarbiavimo tobulinimo galimybėmis. Nepriklausomas žmogaus teisių ekspertas R. Karveris akcentavo visuomenės nuomonės svarbą įstatymų leidyboje bei Šeimos ir vaiko reikalų komisijos bendradarbiavimo su Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga būtinybę.

Komisijos pirmininkė R. Baškienė pažymėjo vieną iš šeimos politikos krypčių – būtinybę užtikrinti vaiko saugumą šeimoje, stiprinti tėvų atsakomybę už vaiko teisių ir teisėtų interesų įgyvendinimą, siekiant sudaryti palankias sąlygas vaikams augti biologinėje šeimoje, teikiant tinkamą paramą šeimai ir vaikams bei kartu su Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga parengtus uždavinius. R. Baškienė pažymėjo, kad Seimo Šeimos ir vaiko reikalų komisija ir ateityje glaudžiai bendradarbiaus su Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga ir kitomis institucijomis bei nevyriausybinėmis organizacijomis sprendžiant vaikų ir šeimos problemas ir kad svečių pasiūlymai šio darbo tobulinimui bus ypač naudingi.

Pastaruoju metu vis dažniau pasitaikantys smurto atvejai mokyklose paskatino **2007 m. sausio 31 d.** Šeimos ir vaiko reikalų komisiją kartu su Švietimo, mokslo ir kultūros komitetu, Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įtaiga, VŠĮ “Vaikų linija” surengti seminarą tema **“Patyčių ir smurto mokyklose prevencija: geriausios patirties pritaikymas”**. Seminaro metu buvo aptarta patyčių ir smurto prieš vaikus problema, kalbėta apie valstybės vaidmenį, pristatyta Vaikų linijos organizuojama kampanija “Nustok tyčiotis”. Patyčių prevencijos patirtimi dalinosi Pilaitės ir Ažuolyno vidurinių mokyklų, kuriose buvo vykdoma prevencija, direktoriai Z. Popovas ir A. Tavoras. Olweus patyčių prevencinę programą pristatė jos įgyvendinimo Norvegijos mokyklose vadovas A. Baraldsnes ir šios programos tarptautinis koordinatorius R. Thyholdt, buvo aptartos minėtos programos diegimo Lietuvoje galimybės.

Pažymint Vaikų kultūros metus ir siekiant skatinti vaikus skaityti knygas, Komisijos narės Rima Baškienė ir Dalia Teišerskytė **2007 m. kovo 26 dieną** dalyvavo Tarptautinei vaikų knygos dienai skirtoje šventėje **“Pabelsk į knygos širdį”**, vykusioje Šiaulių rajono Kuršėnų kultūros centre. Šventėje buvo pagerbti aktyviausiai su biblioteka bendradarbiaujanti mokykla, klasė, moksleiviai. Seimo narės Rima Baškienė ir Dalia Teišerskytė taip pat susitiko su Pavenčių vidurinės mokyklos mokytojais ir moksleiviais, apie skaitymo svarbą ir knygos reikšmę ugdant jaunąją kartą diskutavo su Kultūros centro ir bibliotekų darbuotojais.

Jau kelinti metai, kaip Lietuvoje įgyvendinant programą “Smurto prieš vaikus ir eksploatacijos mažinimas” organizuojama akcija “Gegužė – mėnuo be smurto prieš vaikus”. Šių metų akcijos pagrindiniai tikslai - pristatyti valstybės požiūrį į vaikų saugumo problemas Lietuvoje, supažindinti su Lietuvoje vaiko saugumą užtikrinančiais mechanizmais, skatinti valstybines institucijas tobulinti sistemą, ginančią vaiką nuo smurto. Vienas iš šios akcijos renginių - **2007 m. gegužės 2 d.** Šeimos ir vaiko reikalų komisija su visuomenine organizacija “Gelbėkit vaikus” bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerija Seime surengta konferencija **“Valstybės atsakomybė ir investicijos į vaiko saugumą”**. Konferencijos metu visuomeninių organizacijų ir valstybinių institucijų atstovai išsakė savo požiūrį smurto prieš vaikus tema, ieškojo galimų šios itin skaudžios problemos sprendimo būdų.

Konferencijoje kalbėjo Šeimos ir vaiko reikalų komisijos pirmininkė Rima Baškienė, Socialinės apsaugos ir darbo ministrė Vilija Blinkevičiūtė, Visuomeninės organizacijos „Gelbėkit vaikus“ narys Lukas Ambrazevičius ir generalinė sekretorė Loreta Trakinskienė. Konferencijoje dalyvavo ir pranešimą tema “Vaikų teisių apsauga Lietuvoje ir pasaulyje: žvilgsnis iš JT vaiko teisių komiteto” skaitė doc. Dainius Pūras, šiais metais išrinktas Jungtinių Tautų Vaiko teisių komiteto nariu, jis - pirmasis Lietuvos atstovas JT Vaiko teisių komitete.

Konferencijos metu smurto tarp vaikų ir paauglių situacijos apžvalgą bei prevencijos galimybes aptarė Vilniaus miesto Vaiko teisių apsaugos tarnybos vedėjas Gintaras Žandaravičius. „Vaikų linijos“ vadovas Robertas Povilaitis pasidalino mintimis tema: „Ką mums pasakoja vaikai“. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Šeimos, vaikų ir jaunimo departamento direktorius Steponas Kulbauskas savo pranešime nagrinėjo smurto prieš vaiką per informacines ir mobiliąsias technologijas temą. Smurto prieš vaikus draudimo įtvirtinimą Lietuvos teisės aktuose apžvelgė Vaiko teisių apsaugos kontrolierė Rimantė Šalaševičiūtė.

Šeimos ir vaiko reikalų komisija, pritardama Nacionalinės šeimų ir tėvų asociacijos iniciatyvai **š. m. balandžio 29 d.** pažymėti Pasaulinę gyvybės dieną, surengiant Lietuvos šeimoms skirtą renginį – akciją **“ŠEIMA – GYVYBĖS LOPŠYS”**, pakvietė parlamentarų dalyvauti šiame renginyje. Minėta akcija siekiama atkreipti dėmesį į šeimos vertę ir žmogaus orumą šeimoje, į tai, kad šeima yra saugiausia vieta augti vaikams.

Akcijos “Šeima – gyvybės lopšys” akimirkos

Gegužės 15-toji – Tarptautinė šeimos diena. Jau tapo tradicija šią dieną paminėti Lietuvos Respublikos Seime, tuo atkreipiant dėmesį į šeimas, jų problemas, rūpesčius ir pasiekimus. 2006 metais Šeimos ir vaiko reikalų komisija, surengusi Tarptautinės šeimos dienos minėjimą, siekė atkreipti visuomenės dėmesį į darnias, dorai auklėjančias vaikus gausias šeimas ir išreikšti joms pagarbą. Šiais metais Komisija kreipėsi į savivaldybių merus, skatindama paminėti Tarptautinę šeimos dieną ir savivaldybėse suorganizuoti renginius, paremtus atsigręžimu į šeimą, pagerbiant gražias, dorai auklėjančias vaikus savivaldybės šeimas. Daugelis savivaldybių atsiliepė į Komisijos kvietimą ir vietose buvo surengtos šventės, skirtos pagerbti dorai vaikus auklėjančias šeimas.

Šiais metais minint Tarptautinę šeimos dieną ir Tarptautinę vaikų gynimo dieną Komisija siekė atkreipti dėmesį į vaikus globojančias šeimas ir kartu su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija bei Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba surengė konferenciją „Priglausk mane“. Konferencijos tikslas – atkreipti valstybės ir visuomenės dėmesį į šeimą, kaip visuomenės pažangos ir išlikimo pagrindą, paskatinti žmones globoti tėvų netekusius vaikus.

Prieš renginį vyko **spaudos konferencija**, skirta Tarptautinei šeimos dienai ir Tarptautinei vaikų gynimo dienai paminėti **“Šeima – pati geriausia vieta augti vaikams”**. Spaudos konferencijos tikslas – atkreipti valstybės ir visuomenės dėmesį į šeimą – visuomenės pažangos ir išlikimo pagrindą, išreiškiant pagarbą šeimoms, globojančioms tėvų paliktus vaikus. Spaudos konferencijoje dalyvavo Rima Baškienė, Seimo Šeimos ir vaiko reikalų komisijos pirmininkė bei Odeta Tarvydienė, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktorė.

Į Seime **2007-05-25** organizuotą konferenciją **“Priglausk mane”** susirinko per tris šimtus globėjų ir Vaiko teisių apsaugos tarnybų darbuotojų iš visos Lietuvos. Konferencijoje buvo akcentuota, kad šeima yra vertybė ir pažymėta būtinybė sukurti palankias sąlygas šeimai, kad ji pati galėtų rūpintis ir skatinti savo narių vystymąsi ir funkcionavimą, sukurti daugiau kokybiškų, įvairių paslaugų, kurių dėka būtų sudarytos sąlygos šeimos nariams derinti darbą ir šeimos rūpesčius.

Konferencijoje dalyvavusi Socialinės apsaugos ir darbo ministrė Vilija Blinkevičiūtė penkiems globėjams įteikė gerumo žvaigždes (tai aukščiausias Socialinės apsaugos ir darbo ministro apdovanojimas už ypatingus nuopelnus socialinėje srityje) ir 37 padėkos raštus.

Į Seimo Konferencijų salę vos tilpo visi norintys dalyvauti renginyje, skirtame pagerbti šeimas, globojančias vaikus

Vytauto Didžiojo universiteto Socialinio darbo instituto lektorė Nijolė Liobikienė konferencijoje dalijosi vaikų globos šeimoje ypatumais ir problemomis. Renginyje taip pat kalbėjo Alytaus rajono Vaiko teisių apsaugos tarnybos vedėja Daiva Žemaitaitytė, Kauno vaikų gerovės centro „Pastogė“ direktorius Ričardas Kukauskas ir kiti. Savo patirtimi dalijosi globėjai, globoti ir

globojami vaikai pasakojo apie savo patirtį gyvenant su globėjais. Renginį vainikavo Radži Aleksandrovič, LNK televizijos realybės šou „Kelias į žvaigždes“ dalyvio, kuris taip pat buvo globojamas, koncertas.

Pažymint Tarptautinę šeimos dieną Komisija Seime surengė Vilniaus Antakalnio ir Molėtų raj. Alantos vidurinių mokyklų jaunųjų moksleivių **piešinių parodą „Mano šeima“**.

Tapo tradicija, kad Šeimos ir vaiko reikalų komisija remia Lietuvos Kultūros fondo rengiamas **Karalienės Mortos premijos laureatų inauguravimo iškilmes**. Lietuvos Karalienės Mortos premijos laureatai, tai gabūs, darbštūs ir iniciatyvūs vaikai, visi – daugelio svarbiausių tarptautinių ir šalies konkursų laureatai, įvairiausių festivalių ir svarbių kultūros renginių dalyviai, jau dabar atsiskleidžiantys kaip aktyvūs meno ir kultūros puoselėtojai ir skleidėjai. Šiais metais minėta šventė buvo surengta Valstybės dienos išvakarėse, **liepos 5 d.** Vilniuje, Gedimino pilies bokšte. Šeimos ir vaiko reikalų komisijos pirmininkė R. Baškienė, yra Karalienės Mortos premijos globėja.

Lietuvos Karalienės Mortos premijos laureatų inauguravimo iškilmėse

Šeimos ir vaiko reikalų komisijos narė Ona Valiukevičiūtė **2007 m. birželio 3 - 5** dienomis dalyvavo Europos Tarybos Parlamentinės asamblėjos Lygių galimybių komiteto surengtoje **konferencijoje „Europos Tarybos kampanija: smurtas prieš moteris ir šeimą“**, kurioje buvo aptarti aktualiausi Europos bei kitų šalių parlamentarų - koordinatorių, atsakingų valstybinių institucijų uždaviniai ir priemonių planai, sprendžiant šią svarbią, visame pasaulyje aktualią problemą.

Seimo Šeimos ir vaiko reikalų komisija nuolatos seka šeimos ir vaikų padėtį šalyje, aktyviai reaguoja į kylančias problemas šioje srityje. Ataskaitiniu laikotarpiu Komisijos vardu paskelbta eilė pranešimų, pasisakymų šia tema.

2007 kovo 13 d. pristatyta naujai išleista knyga - „Šiandieninė Lietuva: viltys ir realybė“, kurioje skelbiama Seimo Šeimos ir vaiko reikalų komisijos kartu su Lietuvos kultūros fondu prieš metus šia tema surengto forumo medžiaga. Knygoje skelbiami renginio dalyvių pasisakymai aprėpia pilietinę poziciją valstybės gyvenime, akcentuojami galimi visuomenės dvasinės erozijos pavojai, šeimos politikos Lietuvoje problemos, tiesos, teisingumo ir pilietiškumo svarba, visuomenės bei žiniasklaidos laisvės ribos ir atsakomybė.

2007 balandžio 5 d. Šeimos ir vaiko reikalų komisija išplatino pranešimą, kad pozityviai vertina Europos Sąjungos Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių atstovų pateiktas išvadas (7674/07) dėl šeimai palankios politikos svarbos ir dėl Aljanso už šeimą įsteigimo. Tarptautiniu lygiu atkreiptas dėmesys į šeimos instituto Europos šalyse narėse problemas, demografinius pokyčius, gimstamumo mažėjimą, pabrėžtas nuoseklios šeimos politikos vaidmuo stiprinant socialinę sanglaudą ir šeimos narių atsakomybę. Komisija vertina Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę, kad šeima yra ekonominės gerovės pagrindas, visų pirma tuomet, kai abu tėvai gali dirbti mokamą darbą ir todėl ES turėtų skatinti valstybes nares įtraukti šeimos aspektą į jų ekonominę ir socialinę politiką ir kad ES turėtų naudotis geriausia praktika siekiant remti nuoseklią šeimos politiką. Šeimos ir vaiko reikalų komisija ypatingai vertina tai, kad išvadose pabrėžta nacionalinių šeimos politikos krypčių ir tradicijų įvairovės svarba tiek šalies narės viduje, tiek kitų šalių atžvilgiu, skatinamas tarptautinis bendradarbiavimas, pasikeitimas gerąja patirtimi šeimos politikos srityje. Europos Sąjungos Tarybos dėmesys šeimos politikai skatina ES valstybes priimti konkrečius sprendimus, suteikiant daugiau paslaugų šeimoms, gerinant socialinę infrastruktūrą, pritaikytą šių dienų šeimų poreikiams, puoselėti dvasines vertybes.

2007 m. gegužės 23 d. Komisijos pirmininkė Rima Baškienė kartu su Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininku Virginijumi Domarku kreipėsi į merus, reikšdami susirūpinimą dėl savivaldybių mokyklų, ypač kaimo vietovėse, reorganizavimo ir likvidavimo. Demografiniai procesai ypač skaudžiai paliečia švietimo sistemą – mažėja vaikų, kyla socialinės pedagogų problemos. Savivaldybių institucijos siekia racionaliau išnaudoti švietimo lėšas, nes mažų mokyklų išlaikymo sąnaudos yra labai didelės. Seimo nariai nekvestionuoja savivaldybių tarybų teisių priimti sprendimus dėl savo įstaigų veiklos, dėl įstatymų nuostatų, įpareigojančių veiksmingai naudoti lėšas, įgyvendinimo, tačiau kreipėsi į merus, prašydami, kad mokyklų uždarymo klausimai savivaldybėse vyktų labai atsakingai. Mokykla Lietuvoje visada reiškė daugiau negu tik vietą, kur vaikai įgyja žinių. Tai ne vien ugdymo įstaiga, bet ir visos bendruomenės kultūrinio ar dar daugiau – dvasinio gyvenimo centras. Todėl svarstant mokyklų

pertvarkos klausimus, būtina ne tik paisyti ekonominės logikos, bet įsiklausyti į bendruomenės nuomonę. Vis dėlto jeigu atsižvelgus į visus argumentus bus priimamas sprendimas mokyklą uždaryti, naujoje švietimo įstaigoje mokiniams turi būti garantuojamas tik geresnės kokybės ugdymas, išspręstas vaikų pavėžėjimas, o uždarytoji švietimo įstaiga pirmiausia turėtų būti panaudojama švietimo, kultūros ar vietos bendruomenių reikmėms. Uždarytosios mokyklos galėtų būti pritaikytos ikimokykliniam ugdymui, nes kaimuose beveik neliko vaikų darželių. Tai sudarytų sąlygas šeimoms derinti darbą ir vaikų priežiūrą. Svarstyтина galimybė steigti vaikų dienos užimtumo centrus ar kitas vaikų užimtumui skirtas įstaigas.

2007 birželio 5 d. Šeimos ir vaiko reikalų komisija išplatino pranešimą, kuriame teigiamai vertina Seimo išreikštą poziciją, kad vaikai yra prioritetas ir nuo 2008 m. sausio 1 d. išmokas gaus kiekvienas vaikas. Š. m. birželio 5 d. Seimas pritarė Išmokų vaikams įstatymo 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XP-820, kuriuo siekiama, kad visi vaikai gautų vaiko pinigų. 2004 m. liepos 1 d., įsigaliojus Išmokų vaikams įstatymui, buvo pradėtos mokėti išmokos vaikui, tačiau jas gaudavo ne visi vaikai – jų negaudavo tie, kurie buvo vyresni nei 7 metų amžiaus ir šeimose augo vienas ar du vaikai. Nuo 2006 m. rugsėjo 1 d. šią išmoką gaunančiųjų amžius išaugo iki 9 metų. Minėtos išmokos dydis siekia 0,4 MGL (52 Lt). Nuo š. m. rugsėjo 1 d. išmoką vaikams gaus vaikai iki 12 metų amžiaus, o nuo 2008 m. sausio 1 d. išmokos bus mokamos visiems vaikams.

2007 m. rugpjūčio 24 d. Komisijos pirmininkė Rima Baškienė po Lietuvos žiniasklaidoje pasirodžiusių publikacijų apie lėtine mieloleukemija sergančiuosius, kai brangiai kainuojantys vaistai šiai ligai gydyti kompensuojami tik labai mažai daliai pacientų, kreipėsi į Sveikatos apsaugos ministrą Rimvydą Turčinską, prašydama išsiaiškinti padėtį ir ieškoti galimybių spręsti kompensavimo problemą. Apie lėtinę mieloleukemiją atvirai prabilęs aštuoniolikmetis Šarūnas Narbutas iš Šiaulių parodė ne tik didžiulį ryžtą kovoti su liga, bet ir būtinybę pasirūpinti maždaug 200 kitų segančiųjų šia liga, nes didžiąjai daliai jų šiuolaikiniai vaistai nekompensuojami. Mėnesio šių medikamentų kursas kainuoja apie 10 tūkstančių litų, gydymas tęsiamas metus, po pertraukos vėl kartojamas. Vaistai kompensuojami, deja, tik dviems dešimtims iš dviejų šimtų ligonių.

Ataskaitiniu laikotarpiu Šeimos ir vaiko reikalų komisija bei atskiri jos nariai aktyviai dalyvavo bei diskutavo ir kitose konferencijose, renginiuose, pabrėžiant šeimos, santuokos prioritetą, paramos šeimoms tobulinimo bei socialinių paslaugų plėtros būtinybę, vaikų saugumo, priežiūros ir ugdymo paslaugų užtikrinimo, moralinių, dvasinių vertybių stiprinimo svarbą ir daugelį kitų aktualių klausimų.

Komisijos pirmininkė
2007-09-07

Rima Baškienė

Komisijoje svarstyti teisės aktų projektai, dėl kurių Seimui pateiktos išvados

1. Lietuvos Respublikos Civilinio proceso kodekso 512, 627, 628, 661, 663, 681, 682, 703, 714, 718, 722, 726, 727, 750, 769 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas Nr. XP – 1632.
2. Lietuvos Respublikos Gyventojų turto deklaravimo įstatymo 2 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XP-1633.
3. Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XP-1252(2).
4. Lietuvos Respublikos Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XP-1691.
5. Lietuvos Respublikos Nepilnamečių minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo projektas Nr. XP-933(2).
6. Lietuvos Respublikos Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 18¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XP- 1664 (2).
7. Lietuvos Respublikos Darbo kodekso 179¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XP-1665 (2).
8. Seimo nutarimo "Dėl Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos 2006 metų veiklos ataskaitos" projektas Nr. XP-2317.
9. Lietuvos Respublikos Darbo kodekso 214 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XP-1377.
10. Lietuvos Respublikos Darbo kodekso 235 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymo projektas Nr. XP-991.

Parlamentinės kontrolės kontekste posėdžiuose svarstyti klausimai

1. Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos 2007 metų ataskaita.
2. Motinų, atliekančių laisvės atėmimo ir arešto bausmes, galimybės susitikti ir bendrauti su vaikais problemų aptarimas.
3. Dėl šarvojimo paslaugų teikimo mokykloje.

Kiti posėdžiuose svarstyti klausimai

1. Dėl Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 48 str. papildymo įstatymo projekto Nr. XP-1895.
2. Dėl Šeimos ir vaiko reikalų komisijos 2007 m. darbų plano projekto.
3. Dėl Lygių galimybių plėtros centro 2007-05-02 pareiškimo "Dėl valstybinės politikos šeimų klausimu"
4. Dėl Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 48 straipsnio papildymo įstatymo projekto Nr. XP-1895 aptarimo.
5. Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto "Dėl Seimo statuto 43 straipsnio pakeitimo bei statuto papildymo 65¹ straipsniu" projekto Nr. XP-2019 pateiktų komitetų išvadų aptarimo.
6. Dėl Ateitininkų federacijos kreipimosi.
7. Dėl Valstybinės šeimos politikos koncepcijos projekto.
8. Dėl siūlymų Seimo VII (rudens) sesijos darbų programai.